

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ
Úřad ČČK
169 00 Praha 6, Rozdělovská 63

TISKOVÁ ZPRÁVA ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE Z 12. III. 2018

ODBĚRY KREVNI PLAZMY „ZA PENÍZE“: 10 LET POTÉ

Je tomu deset let, co Český červený kříž reagoval na rozvoj plazmaferetických center v ČR zaměřených na odběry plazmy, za něž nabízejí svým klientům finanční příspěvek. Mnohdy je finanční motivace ještě zdůrazněna odměnou za získání dalšího klienta, zaznamenali jsme i nabídky financování maturitních večírků a podobně.

Nejrozšířenější sítě jsou centra společnosti Sanaplasma, doplňují je zařízení Caraplasma, Unicaplasma a další.

Uvedená plazmaferetická centra využívají v zásadě „dvojí motivace“, kdy kromě finanční částky (označované nejen jako odměna, ale také jako „kompenzace“, „náhrada“ apod.) zmiňují také v obecné rovině prospěšnost „darování“ krevní plazmy¹. Zdůrazněno však není, že odebraná plazma slouží jako pouhá **farmaceutická surovina vyvážená z ČR** – na rozdíl od krve darované v nemocničních transfúzních zařízeních, která pomáhá výhradně konkrétním pacientům zdravotnických zařízení v ČR a kterou **nelze ničím nahradit ani zajistit dovozem**.

Zmínění „dvojí motivace“ je nepochybně účinná a lze říci, že se **naplňují obavy, které ČČK před deseti lety zmínil**: dochází k poklesu dárců krve evidovaných v nemocničních transfúzních zařízeních – z cca 295 tisíc v r. 2007 na cca 250 tisíc. Naopak se díky klientům plazmaferetických center ČR stala evropskou „velmocí“ ve vývozu krevní plazmy...

Za závažné pokládáme především fakt, že setrvale **klesá počet nových dárců krve**, což je logické, neboť klienty plazmaferetických center se – zejména z řad mladých lidí – stávají i ti, pro něž finanční motivace není primární a kteří by se za jiných okolností velmi pravděpodobně stali bezpříspěvkovými dárci krve v nemocničních transfúzních zařízeních.

Přitom ani v r. 2007 nebyl počet dárců krve optimální (ten pro zemi velikosti ČR měl dle doporučení WHO činit alespoň 400 tisíc), avšak **trend dalších let je bohužel právě opačný**. Nedomníváme se, že činnost plazmaferetických center prospívá stavu základny bezpříspěvkových dárců krve v nemocničních zařízeních transfúzní služby, tedy těch, které jediné odebírají krev pro pacienty v ČR.

Předsedkyně Společnosti transfúzního lékařství MUDr. Dana Galuszková, Ph.D., potvrzuje, že tento trend je pravdivý: „V roce 2016 darovalo krev nebo její složky v nemocničních transfúzních zařízeních kolem 250 tisíc dárců. **Stávající počet dárců je dostatečný pouze k tomu, abychom pokryli potřeby pacientů, avšak chybí rezerva dárců pro případ mimořádného výdeje krve např. v případě chřipkové epidemie**.

¹ např. slogan typu »Nerušit. zachraňuju životy. A ještě dostanu 1 200 Kč.«

Při postupně klesajícím počtu dobrovolných dárců krve je zároveň nejistá budoucnost dostatečných zásob krve v nemocnicích. Naším cílem je zastavit pokles dárců krve v nemocnicích a co nejdříve se vrátit k počtu alespoň 300 tisíc darujících dárců ročně.“

Důvodem, proč Červený kříž na celém světě i odborná veřejnost usilují o to, aby krev byla odebírána zásadně bez přítomnosti finanční motivace, je bezpečnost příjemce transfúzního přípravku. Praxe plazmaferetických center vytváří naopak dojem, že za odběr je normální „nechat si zaplatit“.

Český červený kříž **v zájmu dostatku bezpečné krve pro pacienty v ČR**, kteří ji nezbytně potřebují, **nemůže stávajícím ani potenciálním dárcům krve či jejich složek doporučit, aby se stali klienty poskytujícími krevní plazmu v privátních plazmaferetických centrech a doporučuje, aby darovali svou krev bezpříspěvkově v nemocničních transfúzních zařízeních.**

Doc. Dr. Marek Jukl

prezident ČČK

Dr. Josef Konečný

ředitel Úřadu ČČK